

โครงการวิจัย

ปีงบประมาณ 2566

ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ กองขยายพันธุ์พืช

1. ชื่อโครงการ การศึกษาความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ

(ชื่อ - สกุล)	(คุณวุฒิ)	(ตำแหน่ง)	(หน่วยงาน)
นายวรวุฒิ ศรีดี	วทม. เทคโนโลยี ชีวภาพ	นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ที่ 5 จ.บุรีรัมย์
น.ส.พัชราภรณ์ ศรเสนา	วทม. การส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตร	นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรปฏิบัติการ	ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ที่ 5 จ.บุรีรัมย์
นายวิสุทธิ์ พงษ์ศิริศักดิ์	วทม. พืชสวน	นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ขยายพันธุ์ พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์	ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ที่ 5 จ.บุรีรัมย์

3. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ปรับปรุงศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง) จำนวน 10 ศูนย์ฯ ให้เป็นศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 - 10 ภายใต้กองขยายพันธุ์พืช เพื่อดำเนินการผลิตขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีโดยวิธีการต่าง ๆ (ต้นพันธุ์ ท่อนพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของการเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรสู่การเป็นศูนย์ขยายพันธุ์พืช เพื่อเป็นแหล่งผลิตขยายพันธุ์พืชและเมล็ดพืชพันธุ์ดีที่มีราคาถูกให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแปลงทดสอบการขยายพันธุ์พืช รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การพัฒนาศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ฯ การสร้างเครือข่าย และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรเครือข่ายผู้ผลิตขยายพันธุ์พืช การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทั่วไป เกษตรกรเครือข่าย และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้ถึงการดำเนินงานผลิตขยายพันธุ์พืชของกรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงพืชพันธุ์ดีได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสมและยุติธรรมรวมทั้งเป็นสถานที่ให้บริการความรู้ด้านการผลิตพืชพันธุ์ดี และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ ดุแลรับผิดชอบ 6 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ โยธธร และอุบลราชธานี มีบทบาทหน้าที่ศึกษา พัฒนา วิจัย ทดสอบ ผลิตและ

ขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน กระจายพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตขยายพันธุ์พืชให้กับเกษตรกรผู้สนใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตทางการเกษตร รวมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ดังนั้นงานด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการนำเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มาใช้งาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน โดยลักษณะทั่วไปของการถ่ายทอดเทคโนโลยี มักจะมีปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี วิธีการถ่ายทอดเทคโนโลยี และขั้นตอนการปรับเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับความต้องการ และเงื่อนไขในท้องถิ่นของผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการในการนำเทคโนโลยีไปใช้ รวมถึงการพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (วีรวิธ เลพล, ชิชณพวงค์ อยู่พุ่ม และศุภวิชัย ดีสม, 2562) โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี (technology transfer) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ (knowledge transfer) ที่ใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือกลุ่มความรู้ให้เกิดผลบางประการหรือเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้ลุล่วง ครอบคลุมภูมิปัญญาดั้งเดิม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้เพื่อสร้างผลหรือแก้ไขปัญหบางประการ (Kaynak, 1985)

ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ จึงเล็งเห็นว่าควรศึกษาความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ เพื่อหาแนวทางการประกอบการวางแผนการจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ให้ตรงต่อความต้องการของเกษตรกรมากขึ้น

4. คำถามวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการสื่อสารสนเทศในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์หรือไม่

4.2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์หรือไม่

4.3 ความต้องการสื่อสารสนเทศในการถ่ายทอดความรู้มีความสัมพันธ์กับความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์หรือไม่

5. สมมติฐาน

5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้บริการพืชพันธุ์ดีของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

5.2 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

5.3 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้บริการพืชพันธุ์ดีของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

6. วัตถุประสงค์

6.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

6.2 เพื่อศึกษาความต้องการสื่อสารสนเทศในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

6.3 เพื่อศึกษาความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

6.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการวางแผนการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตขยายพันธุ์พืชที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ

7.2 ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพิ่มช่องทางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชผ่านระบบออนไลน์ เช่น Facebook ส่งผลให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว เหมาะสมกับวิถีชีวิตแบบ New Normal

8. การตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร เพื่อรวบรวมแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

8.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

8.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

8.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

8.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer)

8.5 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 จังหวัด

8.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการของแมกคลีแลนด (McClelland's Need Theory) (เมธา ทริมเทพาธิป, 2563) แมกคลีแลนดได้แบ่งความต้องการดังกล่าวนี้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

8.1.1 ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement : n-Ach) เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จ มีความสมบูรณ์แบบและได้มาตรฐานดีเยี่ยมจากการวิจัยของ McClelland พบว่าบุคคลที่ต้องการความสำเร็จ (n-Ach) สูง จะมีลักษณะชอบการแข่งขันชอบงานที่ท้าทาย มีเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน โดยเป้าหมายที่ตั้งมีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุผลและพยายามดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย และต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ซึ่งเป็นผลจากการทำงาน ไม่ว่าจะเป็คำติชมเพื่อประเมินผลงานของตนเองมีความชำนาญในการวางแผนมีความรับผิดชอบสูงกล้าที่จะเผชิญกับความล้มเหลว และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

8.1.2 ความต้องการการมีอำนาจ (Need for Power: n-Pow) เป็นความต้องการอำนาจเพื่อที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูงจะแสวงหาวิถีทางเพื่อทำให้ตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ต้องการความเป็นผู้นำต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น และจะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

8.1.3 ความต้องการสัมพันธภาพที่ดี (Need for Affiliation: n-Aff) เป็นความต้องการได้รับหรือมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูงจะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขันโดยจะพยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในตนเองและมีแนวโน้มที่จะยอมตามความปรารถนาหรือบรรทัดฐานของผู้อื่น รวมทั้งคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นสำคัญ

ประกัสสร วัฒนา (2560) ได้กล่าวถึงแนวความคิดมนุษย์นิยมภายใต้แนวความคิดของมาสโลว์ ซึ่งได้อธิบายผ่านทางทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 5 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ความต้องการด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อนและความอบอุ่นร่างกาย เป็นต้น
- 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เช่น ความมั่นคงในครอบครัว และความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ เป็นต้น
- 3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ เช่น ความต้องการมีเพื่อนความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม ความต้องการแสดงความคิดเห็นจากกลุ่มและความต้องการให้สังคมเป็นของตน เป็นต้น
- 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ เช่น ความต้องการยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงจากสังคม ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่นและความต้องการความมั่นใจในตัวเอง เป็นต้น

ทฤษฎีลำดับความต้องการ 5 ขั้น (Hierarchy of Need Theory) ของมาสโลว์ (Abraham H. Maslow) (ประกัสสร วัฒนา, 2560)

จัดอยู่ในประเภททฤษฎีการจูงใจ (Motivation Theory) โดยทฤษฎีดังกล่าวนี้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1950 มีจุดเริ่มต้นมาจากการพยายามสร้างแรงจูงใจให้กับคนงานในอุตสาหกรรมโรงงานเพื่อกระตุ้นพวกเขาให้มีกำลังใจในการทำงาน และจูงใจพวกเขาให้ทำงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล โดยทฤษฎีดังกล่าวเป็นทฤษฎีที่แสดงให้เห็นระดับความต้องการตามแรงจูงใจของมนุษย์ 5 ชั้น ซึ่งเรียงลำดับตั้งแต่ชั้นที่ต่ำที่สุดไปจนถึงชั้นที่สูงที่สุด โดยระดับความต้องการทั้ง 5 ชั้นนี้จะสามารถพัฒนา มนุษย์ให้ไปถึงความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ (Self-actualization) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดตามแนวความคิด ของมาสโลว์ เขาได้กำหนดระดับความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) คือ ความต้องการทาง สรีรวิทยาหรือความต้องการด้านร่างกาย มาสโลว์อธิบายว่า มนุษย์จะต้องได้รับการตอบสนองต่อความ ต้องการดังกล่าวนี้เป็นพื้นฐานก่อน โดยระดับความต้องการในขั้นนี้ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ต้องการขจัดความเจ็บป่วยและ ต้องการรักษาความสมดุลของร่างกาย มนุษย์ทุกคนต้องการสิ่งเหล่านี้เหมือนกัน แต่อาจแตกต่างกันเป็น รายบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเพศ วัยและสถานการณ์

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) คือ การที่มนุษย์ชอบอยู่อย่าง สงบ มีระเบียบวินัย และไม่รุกรานผู้อื่น ความต้องการในระดับนี้อาจแยกย่อยได้ ดังต่อไปนี้

(1) ความมั่นคงในครอบครัว เช่น การมีบ้านที่แข็งแรงปลอดภัยและมีความรักใคร่ ประองตองกันในครอบครัว เป็นต้น

(2) ความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ เช่น มีรายได้ยุติธรรม ไม่ถูกไล่ออก งานไม่เสี่ยงอันตราย และผู้บังคับบัญชาที่มีความยุติธรรม เป็นต้น

(3) การมีหลักประกันชีวิต เช่น มีผู้ดูแลเอาใจใส่ยามชราและยามเจ็บไข้ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love Need) คือ แรงจูงใจที่มนุษย์ต้องการจะแสดงความเป็นเจ้าของ ทั้งจากสถานะของผู้มอบความรักและผู้ ที่ได้รับความรัก ความรักในที่นี้ คือ ความรัก ความเอ็นดู ความเอาใจใส่ที่ได้รับจากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ พ่อ แม่ เพื่อน ภรรยา สามี รวมทั้งจากคนรอบข้าง เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ (Self-esteem need) คือ แรงจูงใจที่จะแสวงหาและเกียรติยศศักดิ์ศรีทั้งโดยตนเองสำนึกและผู้อื่นกล่าวยกย่องเชิดชู เช่น ความ ต้องการ มีเกียรติยศ การได้รับยกย่อง การได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจจากคนในสังคมมีสถานภาพ ที่ดีทางสังคมมีชื่อเสียง และมีความต้องการที่จะได้รับคำชมเชยจากสิ่งที่ตนกระทำ เป็นต้นสิ่งเหล่านี้ทำให้ มนุษย์รู้สึกถึงการ มีคุณค่าในความสามารถที่ตนได้รับการยอมรับจากผู้อื่นซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของ ลำดับขั้นเรื่องความต้องการด้านแรงจูงใจตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ที่แต่ละบุคคลมักจะแสวงหาความ ต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่นเมื่อตนทำสิ่งต่าง ๆ ได้จนตนเองพึงพอใจนำเสนอผลงานของตนให้ผู้อื่นได้ เห็น ได้สัมผัสจนปราศจากคำติในที่สุด ส่งผลให้กลายเป็นมนุษย์ที่มีความสุขทางใจมากคนหนึ่ง เพราะได้รับความ ยอมรับจากผู้อื่นในสังคมในขณะเดียวกัน มาสโลว์ได้กล่าวว่า ศักดิ์ศรีที่สำคัญต่อความมีสุขภาพจิตดี คือ ความรู้สึกนับถือและเคารพตนเอง รวมทั้งการได้รับการนับถือจากผู้อื่นที่มีใช้ลักษณะที่ฉาบฉวยหรือ จอมปลอม

ขั้นที่ 5 ความต้องการตระหนักในตนเอง (Self-actualization need) คือ แรงจูงใจเพื่อตระหนักถึงความสามารถของตน ประพฤติหรือปฏิบัติตนตามความสามารถ และสูงสุดความสามารถ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญด้วย เช่น รู้จักตนเอง ยอมรับตนเองเปิดใจรับฟังคำวิจารณ์ โดยไม่ไม่มีอคติกับผู้วิจารณ์รู้จักแก้ไขตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง ต้องการพัฒนาตนเองพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง ต้องการค้นพบความจริง พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเองโดยไม่มี การปกป้อง ต้องการเป็นตัวของตัวเองและประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง เป็นต้น

8.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศ ที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติของวิชาในแต่ละสาขารวมทั้งสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดช่วงเวลา (วิชัย วงษ์ใหญ่ ,2552) ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

1) ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่าง ๆ ซึ่งสื่อสารถ่ายทอดในรูปแบบของตัวเลข สูตร หรือลายลักษณ์อักษร ได้ความรู้ประเภทนี้พัฒนา และแบ่งปันกันได้และเป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ความได้เปรียบในการแข่งขัน

2) ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวม และถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น เอกสาร คู่มือ หนังสือ ตาราง รายงาน ซึ่งบุคคลสามารถเข้าถึงได้ง่าย

นอกจากนี้ Dr.Hideo Yamazaki จากสถาบันวิจัยโนมูระ ประเทศญี่ปุ่น ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของความรู้ แล้วพบว่าความรู้มีลักษณะคล้ายกับรูปปริมาตร โดยปริมาตรความรู้ของ Yamazaki จะแบ่งลักษณะความรู้ออกเป็น 4 ประเภท เรียงลำดับจากฐานปริมาตรไปสู่ยอด ซึ่งความรู้แต่ละประเภทจะมีลักษณะแตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันดังนี้

1) ข้อมูล (Data) คือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งได้จากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้น โดยยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์หรือจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่จึงเป็นข้อมูลดิบ

2) สารสนเทศ (Information) คือ ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้ว มีการจัดระบบ จำแนกให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3) ความรู้ (Knowledge) คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่นจนเกิดความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุป ตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยไม่ต้องจำกัดช่วงเวลา

4) ปัญญา (Wisdom) คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงาน

8.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Management)

8.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Management)

ศูนย์ความรู้กลาง กรมชลประทาน (ม.ป.ป) ได้กล่าวว่าการจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ กระบวนการที่เป็นระบบ ในการค้นหา รวบรวม แลกเปลี่ยน ใช้และสร้างความรู้โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สามารถทำซ้ำและวัดผลได้ มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ โดยแบ่งเป็นกระบวนการสำคัญ 2 กระบวนการคือ

1) กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน

(1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) คือ การที่คณะทำงานจัดการความรู้และทีมงานเครือข่ายจากทุกสำนัก/กองได้ร่วมกันพิจารณาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ของกรม และวิเคราะห์หาเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว

(2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) คือ การกำหนดรูปแบบกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้มีการสร้างและแสวงหาความรู้ที่เลือกมาดำเนินการจัดการความรู้

(3) การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) คือ การรวบรวมความรู้ที่เป็นความรู้ที่เห็นชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ที่อยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) มาจัดเก็บให้เป็นระบบ ให้สามารถเข้าถึงและค้นหาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

(4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) คือ การสร้างความมั่นใจว่าความรู้ที่ได้มีการรวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

(5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) คือ การให้บุคลากรของกรมฯ สามารถเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและทั่วถึง

(6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) คือ กิจกรรมที่จัดให้บุคลากรของกรมได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้

(7) การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การที่บุคลากรได้รับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้

2) กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process)

(1) การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Transition and Behavior Management) คือ การเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรมของผู้บริหารและบุคลากร ให้เป็นผู้ยึดแนวการทำงานที่เปิดรับ และพร้อมจะสร้างสรรค์งานใหม่ๆ พร้อมเป็นผู้แบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีมุมมองผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาในเชิงบวก เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน และให้โอกาสทีมงานด้วยความสมัครใจ ปลูกฝังแนวคิดที่เอื้อต่อการทำงาน

(2) การสื่อสาร (Communication) คือ สิ่งที่ทำให้ทุกคนเข้าใจถึงสิ่งที่องค์กรจะดำเนินการร่วมกัน การสื่อสารที่สำคัญ ได้แก่ 1) สื่อสารเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น 2) สื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนในการจัดการความรู้ตลอดจนเครื่องมือที่จะใช้ในการจัดการ

ความรู้ 3) สื่อสารถึงบทบาทหน้าที่คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการความรู้ และ 4) สื่อสารเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการความรู้ ตลอดจนความยาก และปัญหาที่อาจจะพบในการจัดการความรู้

(3) กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools) คือ การเลือกใช้วิธีการหรือเครื่องมือที่เหมาะสมในกระบวนการจัดการความรู้ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ถ้าเป็นการจัดการความรู้ประเภทชัดเจน (Explicit Knowledge) มักจะใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ประเภทฝังลึก (Tacit Knowledge) มักจะเป็นกระบวนการที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งปันได้ เช่น การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน (Coaching) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Action Learning) การจัดชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice หรือ CoP)

(4) การเรียนรู้ (Learning) โดยการเรียนรู้ต้องพิจารณาถึงเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย วิธีการ การประเมินผลและปรับปรุง เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและหลักการ ของการจัดการความรู้

(5) การวัดผล (Measurement) เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ มีการนำผลของการวัดมาใช้ในการปรับปรุงแผนและการดำเนินการให้ดีขึ้น มีการนำผลการวัดมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรในทุกระดับ ให้เห็นประโยชน์ของการจัดการความรู้ และการวัดผลต้องพิจารณาด้วยว่าจะวัดผลที่ขั้นตอนไหน อันได้แก่ วัดระบบ (System) วัดที่ผลลัพธ์ (Output) หรือวัดที่ประโยชน์ที่จะได้รับ (Outcome) การวัดผลจะทำให้เราได้รู้ว่าการจัดการความรู้ก่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมจริงหรือไม่

(6) การยกย่องชมเชยและให้รางวัล (Recognition and Rewards) เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ โดยข้อควรพิจารณา ได้แก่ ค้นหาความต้องการของบุคลากร แรงจูงใจระยะสั้นและระยะยาว บูรณาการกับระบบที่มีอยู่ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกิจกรรมที่ทำในแต่ละช่วงเวลา ในการจัดการความรู้ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้นั้นจะต้องมีสิ่งกระตุ้น ผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพิจารณาเรื่องการยอมรับและให้รางวัล ก็เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญ ความสอดคล้อง และความเต็มใจถ่ายทอดร่วมกับผู้อื่น ซึ่งแต่ละองค์กรต้องพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น ของรางวัล ประกาศเกียรติคุณ ค่ายยกย่องชมเชย เป็นต้น (อรรวรรณ น้อยวัฒน์, มปป.)

8.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer)

Knowledge Transfer คือขั้นตอนหนึ่งของการถ่ายทอดความรู้ Knowledge Management เป็นการเรียกกระบวนการแบ่งปันความรู้ถูกถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่ม หรือจะเป็นจากองค์กรหนึ่งไปยังอีกองค์กร กล่าวคือเป็นการถ่ายทอดความรู้จากผู้รู้ไปยังผู้ที่ต้องการความรู้หรือการได้มาซึ่งความรู้ของผู้ที่ต้องการความรู้ (องค์การถ่ายทอดความรู้และมีส่วนร่วมกับงานวิจัยโปรตอนจากทวีปยุโรป, 2560)

เยวภา ปิ่นทุพันธ์, 2552 ได้กล่าวว่า การทำงานร่วมกันในการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) ของสมาชิกองค์กรในทุกระดับจะเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติยอมรับว่าการทำงานด้วยกันอย่างเปิดใจโดยปราศจากการปกปิดความรู้ที่ตนมีโดยไม่ให้ผู้อื่นรู้นั้นจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการผลิตและนวัตกรรมมากยิ่งขึ้นมากกว่าการที่ต่างคนต่างทำ การจะทำให้เกิดพฤติกรรมการถ่ายทอดความรู้แบบการทำงานร่วมกันในทุกระดับของสมาชิกองค์กร นอกเหนือไปจากการสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ข่าวสารความรู้จากฐานข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว องค์กรจำเป็นต้องสร้าง เงื่อนไขที่ต้องมีมาก่อน (preconditions) พฤติกรรมดังกล่าว สำหรับการเอื้ออำนวยให้เกิดการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร ดังนี้

1) ทักษะของความใส่ใจและความไว้วางใจในหมู่สมาชิกองค์กร (Krogh, 1998) องค์กรต้องจัดทำค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติต่าง ๆ ในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับได้ โดยได้รับความเห็นพ้องจากสมาชิกองค์กร และสื่อสารให้เป็นที่รู้ทั่วกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของการยอมรับความผิดพลาด ไม่ลงโทษการทำผิดพลาด แสวงหาความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน มีความสนใจ มุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีความกล้าที่จะพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและยอมรับความคิดเห็นต่าง

2) พฤติกรรมการบริหารที่เอื้อต่อการแบ่งปันความรู้ในหมู่สมาชิกองค์กร (Nonaka and Konno 1998; Quinn, Anderson, and Finkelstein, 1996) มีการจัดสรรเวลาสำหรับการพูดคุย รับฟังปัญหา ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าร่วมเครือข่ายการจัดการความรู้ และผู้บริหารต้อง เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติในการแบ่งปันความรู้ด้วย รวมถึงการแบ่งปันความรู้จะเกิดขึ้นจากการรับรู้ของผู้ปฏิบัติต่อองค์กร ที่ยึดมั่นอย่างจริงจังในค่านิยมของการส่งเสริม สนับสนุนความรู้ และให้การสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ วิชาการ และเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการแบ่งปันความรู้

3) การให้รางวัลและผลตอบแทนสำหรับส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ (Davenport, Long and Beer 1998; Krogh, 1998; Quinn, Anderson and Finkelstein, 1996) รางวัลพิเศษและการให้สิ่งตอบแทนต่าง ๆ อาจใช้เป็นแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4) การสนับสนุนการสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (Davenport, Long and Beer 1998; Manville and Foote 1996; Quinn, Anderson and Finkelstein, 1996) ชุมชนนักปฏิบัติเป็นเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการภายในองค์กรที่ซึ่งผู้คนที่มีความสนใจและมีปัญหาร่วมกันมาพบปะ พูดคุย ในความหมายเดียวกันมีการพัฒนาการทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เครือข่ายชุมชน นักปฏิบัติจึงเป็นวิธีที่จะช่วยลดอุปสรรคส่วนบุคคลและอุปสรรคทางสังคมในการแบ่งปันความรู้ ทั้งนี้ องค์กรต้องสนับสนุนเวลา สถานที่ เครื่องมือ ข่าวสาร วิชาการ และเทคนิคต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

5) การประมวลผลข่าวสารความรู้ หรือ การมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (Hansen, Nohria, and Tierney 1999) วิธีที่มีประสิทธิผลในการจัดการกับประเด็นทางวัฒนธรรมองค์กรในการถ่ายทอด

ความรู้มี 2 วิธี คือ 1. วิธีประมวลข่าวสารความรู้ (codification) มุ่งให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศ คือนำความรู้ที่ได้ เช่น แนวทางการสัมภาษณ์ ตารางการปฏิบัติงาน แล้วทำการประมวลผลและเก็บไว้ในฐานข้อมูลความรู้ ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้ 2. วิธีการมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว ให้ความสำคัญและดำเนินการกับการพูดคุยกันระหว่างบุคคล โดยความรู้จะถูกถ่ายทอด จากการพบปะกันเป็นส่วนตัวและการสนทนาแบบตัวต่อตัว เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ฝังลึก (Tacit knowledge) ระบบสารสนเทศที่เข้าร่วมกับกลวิธีนี้คือ ทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ ระบบแผนที่ความรู้

6) รูปแบบทางโครงสร้างขององค์กรที่ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ (Davenport, Long and Beer 1998) องค์กรอาจต้องปรับรูปแบบทางโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของการจัดการความรู้ อาจทำเป็นโครงการเฉพาะที่มีสายการสั่งงานและการประสานงานในแนวราบลดระยะห่างระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าถึงผู้บริหารได้ง่าย สื่อสารได้สะดวก ผู้ปฏิบัติมีการประสานความร่วมมือกันในการทำงานภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อให้เกิดความเป็นเพื่อนร่วมงานที่ผูกพันกัน และเกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน (Miles, Miles, and Perrone 1998)

8.5 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 จังหวัด

8.5.1 จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 10,393.945 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,451,178.125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.11 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 2.01 ของพื้นที่ประเทศไทย โดยมีพื้นที่กว้างเป็นลำดับที่ 17 ของประเทศ มีพื้นที่ทำการเกษตรรวม 3,656,085 ไร่ โดยในปี 2561 มีการปลูกข้าว พื้นที่ 2,785,197 ไร่ ผลผลิต 924,220 ตัน มันสำปะหลัง 312,566 ไร่ ปริมาณการผลิต 1,275,269.28 ตัน อ้อย มีพื้นที่ปลูก 280,915 ไร่ ปริมาณการผลิต 2,970,033 ตัน ยางพารา มีพื้นที่ปลูก 277,407 ไร่ พื้นที่เปิดกรีด 204,598 ไร่ ปริมาณการผลิต 43,683 ตัน (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2564)

8.5.2 จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ประมาณ 8,124.056 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,077,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.58 ของพื้นที่ทั้งประเทศ หรือร้อยละ 4.90 ปี 2562 มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 4,207,585 ไร่ เป็นพื้นที่นาข้าว ประมาณ 3,485,926 ไร่ หรือร้อยละ 68.65 ของเนื้อที่ทั้งหมด ปลูกพืชไร่ 375,245 ไร่ ไร่ ผล หรือร้อยละ 7.39 และไม้ยืนต้น ประมาณ 190,181 ไร่ หรือร้อยละ 3.75 ของเนื้อที่ทั้งหมด สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์, 2563)

8.5.3 จังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่ประมาณ 8,839.976 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,524,985 ไร่ เป็นจังหวัด ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 21 ของประเทศ โดยในปี 2561 มีพื้นที่ทำการเกษตร 3,515,699 ไร่ แบ่งเป็นข้าว 3,015,046 ไร่ พืชไร่ 178,278 ไร่ สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น 298,307 ไร่ และสวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 24,068 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าวหอมมะลิ ทุเรียน หอม กระเทียม (สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ, 2561)

8.5.4 จังหวัดอำนาจเจริญ แยกออกจากจังหวัดอุบลราชธานีและจัดตั้งเป็นจังหวัดที่ 75 ของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 1,975,780 ไร่ หรือ 3,161.29 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ทำการเกษตรรวม 1,353,122.4 ไร่ โดยในปี 2563 มีพื้นที่การปลูกข้าว 1,035,363 ไร่ ได้ผลผลิต 395,292 ตัน มันสำปะหลัง 102,209.40 ไร่ ผลผลิต 347,485.92 ตัน อ้อยโรงงาน 89,917 ไร่ ผลผลิต 1,079,004 ตัน ยางพารา 75,440 ไร่ ผลผลิต 8,672 ตัน ปาล์มน้ำมัน 4,193 ไร่ ผลผลิต 3,779 ตัน และยูคาลิปตัส 46,000 ไร่ ผลผลิต 5,520,000 ตัน (สำนักงานจังหวัดอำนาจเจริญ, 2563)

8.5.5 จังหวัดยโสธร มีพื้นที่ 4,161.๖๖4 ตารางกิโลเมตรหรือ 2,601,040 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของพื้นที่ทั่วประเทศ (321 ล้านไร่) ปี พ.ศ. ๒๕๖2 จังหวัดยโสธรมีพื้นที่ทั้งหมด 2,601,040 ไร่ มีเนื้อที่ป่าไม้ 225,367 ไร่ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร จำนวน 1,717,734 ไร่ แบ่งเป็นที่นาข้าว 1,375,802 ไร่ ที่พืชไร่ 142,911ไร่ ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น 104,103 ไร่ ที่สวนผักและไม้ดอก ไม้ประดับ5,230ไร่ และที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ 89,688 ไร่ ส่วนเนื้อที่นอกการเกษตรมี 657,939 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลังอ้อยโรงงาน แดงโมเนื้อ ถั่วลิสง ข้าวโพด หอมแดง เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดยโสธร, 2564)

8.5.6 จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ 15,744.840 ตารางกิโลเมตรหรือ 9,840,526 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2560 มีพื้นที่ทำการเกษตร 6,315,861 ไร่ แบ่งเป็น ข้าว 4,734,233 ไร่ มันสำปะหลัง 661,046 ไร่ ยางพารา 853,798 ไร่ ผลไม้/ไม้ยืนต้น 56,654 และอ้อย 10,130 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ผลไม้ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา (สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2561)

8.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิลาวัลย์ ไจหล้า (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการถ่ายโอนความรู้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยกระบวนการวิจัยประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1. การศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. การวิจัยเชิงประจักษ์ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 3. การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายโอนความรู้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของอุตสาหกรรมยานยนต์ ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มปัจจัยหลัก ได้แก่

- 1) กลุ่มปัจจัยที่มุ่งเน้นด้านกระบวนการถ่ายโอนความรู้ ได้แก่ วิธีการถ่ายโอนความรู้ (transfer mechanism) และประเภทของความรู้ (type of knowledge)
- 2) กลุ่มปัจจัยที่มุ่งเน้นด้านบุคคล ได้แก่ ความแตกต่างทางด้านภาษา (different language) ความสามารถของผู้ส่งและผู้รับ (receive and sender' capacities) และความไว้วางใจระหว่างกัน (trust)
- 3) กลุ่มปัจจัยที่มุ่งเน้นด้านองค์กร ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร (executive support) วัฒนธรรมการเรียนรู้ (learning culture) และการประสานงาน (coordination)

วนิดา ธนากรกุลและคณะ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการถ่ายทอดความรู้สำคัญยิ่งยวด ภายในและภายนอก ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ผ่านนิทรรศการ ได้กล่าวไว้ว่าการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge transfer) เป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการความรู้ ซึ่งมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย แต่ที่นิยมคือการจัดนิทรรศการด้วยโปสเตอร์ ซึ่งมีข้อดีคือสามารถเผยแพร่ความรู้ในขอบข่ายที่กว้างขวางและต้นทุนต่ำการถ่ายทอดจัดอยู่ในรูปแบบเข้ารหัส (Codified) เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่ชัดเจน (Explicit knowledge) เป็นหลัก อย่างไรก็ตามการจัดนิทรรศการและนำเสนอด้วยโปสเตอร์ซึ่งเนื้อหา ในสิ่งพิมพ์ จัดเป็น Codified knowledge มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ได้แก่ ความครอบคลุมจำนวนผู้เข้าชมได้อย่างมาก แต่การรับรู้การถ่ายทอดหากผ่านเพียงการอ่าน อาจไม่ลึกซึ้งและขาดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันเป็น ความรู้ที่ฝังลึก กิจกรรมประกอบ ได้แก่ การเล่นเกม การใช้เทคโนโลยี เพื่อความดึงดูดความสนใจก็ล้วนมี ความรู้ที่สามารถจัดการได้เช่นกัน แต่ในการจัดนิทรรศการนี้ที่อาศัยโปสเตอร์ เป็นสื่อหลัก กิจกรรมดังกล่าว จึงเป็นส่วนของการกระตุ้นความสนใจ (Motivation) อันเป็นกลยุทธ์ของการจัดการเปลี่ยนแปลง Change Management) ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งของการจัดการความรู้ให้ประสบความสำเร็จ อันเชื่อมโยงกับ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ กระจายผลสำคัญขององค์กรในการสกัดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน คือ การถ่ายทอดความรู้ ที่ฝังลึก (Tacit knowledge) เพื่อนำความรู้กลับไปใช้ใหม่ และเกิดนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อองค์กร

กนกกร จีนาและอลงกรณ์ คูตระกูล (2561) ได้ศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัย: กรณีศึกษาโครงการอนุรักษ์ชีวหารพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ คือ (1) การยอมรับในตัวผู้ถ่ายทอด/อิทธิพลของผู้นำ (2) ฐานความรู้เดิมของผู้รับความรู้ (3) วัฒนธรรมชุมชน/ประเพณี/ค่านิยม (4) การเปิดใจเรียนรู้เป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวหลักที่จะช่วยสนับสนุนให้การ ถ่ายทอดความรู้ สามารถถ่ายทอดโอน ส่งต่อจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งได้ ทั้งในลักษณะการถ่ายทอดรายบุคคล และ การถ่ายทอดแบบกลุ่ม โดยการถ่ายทอดความรู้ที่ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจะมีประสิทธิผล มากกว่าการดำเนินการในระยะสั้น

เกษม มานะรุ่งวิทย์และคณะ (2565) ได้ศึกษาการจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี ในเชิงพาณิชย์เส้นใยป่านศรนารายณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้เทคโนโลยีเทคนิคการย้อมสี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และด้านการตลาด พบว่าผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีทำให้กลุ่ม มีความเข้าใจ ที่ได้ถ่ายทอด สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้สู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการด้านการผลิตมีการใช้สีธรรมชาติ ในการย้อมเส้นใย เข้าใจกระบวนการคิดทำให้มีสินค้าที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้บริโภค มี ช่องทางการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น สินค้าจากการเปิดช่องทางออนไลน์เป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่ม ผลิตกระดาษขึ้นใหม่ ยอดการสั่งซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้นที่มาจากช่องทางการจำหน่ายทางออนไลน์

วิทยา แก้วเจริญศรีและคณะ (2562) ได้ศึกษาความต้องการในการส่งเสริมการปลูกพืช สมุนไพรในระบบอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าเกษตรกรมีความต้องการ

ในการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในระบบอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการ ในการส่งเสริมปลูกพืชสมุนไพรในระบบอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ประสบการณ์การทำเกษตรอินทรีย์ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำเกษตรในระบบอินทรีย์

วีรวิธ เลพลและคณะ (2562) ได้ศึกษารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีพลังงานทดแทนแบบชุมชนมีส่วนร่วมกรณี: การสร้างระบบผลิตแก๊สชีวภาพ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดพิษณุโลก พบว่าในเขตพื้นที่ไม่มีการใช้พลังงานทดแทนขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีพลังงานทดแทนและมีความต้องการระบบผลิตแก๊สชีวภาพเพื่อนำไปใช้ในครัวเรือนร้อยละ 98 และได้จัดทำแผนภาพและคำอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบเทคโนโลยีผลิตแก๊สชีวภาพจำนวน 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่ 1 ชุดระบบผลิตแก๊สชีวภาพแบบถังหมักแบบฝาครอบลอย (Floating drum digester) และรูปแบบที่ 2 ชุดระบบผลิตแก๊สชีวภาพแบบชุมชนมีส่วนร่วม ใช้รูปแบบโดมคงที่ (Fixed dome digester) พบว่าชุมชนมีความต้องการระบบผลิตแก๊สชีวภาพรูปแบบ 1 คิดเป็นระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) เนื่องจากสามารถบริหารจัดการขยะจากเศษอาหาร วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรได้ด้วยตนเอง มีความเหมาะสมกับชุมชนเนื่องจากบ้านเรือนมีพื้นที่ห่างไกลกัน ใช้งบประมาณน้อย เทคโนโลยีมีความไม่ซับซ้อนและยุ่งยากจนเกินไป สามารถเห็นประโยชน์ได้ในการวัดด้วยสายตาของผู้ใช้เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบ 2 และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย ($\bar{X} = 4.62$) ผู้เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงคิดเป็นร้อยละ 92.4 เพราะมีเครื่องต้นแบบที่ทำงานได้จริง โดยชุมชนได้ร่วมคิดวิเคราะห์และเลือกรูปแบบได้ด้วยตนเองให้ตรงตามที่ต้องการจากรูปแบบที่ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดเทคโนโลยีให้ชุมชนได้ศึกษาปรึกษาหารือกันในกลุ่ม เพื่อให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี ซึ่งการตัดสินใจของชุมชนจะส่งผลเรื่องของความยั่งยืนของการใช้เทคโนโลยี

9. นิยามศัพท์

พืชพันธุ์ดี หมายถึง พืชชั้นพันธุ์จำหน่ายที่ผลิตโดยกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน และใช้แม่พันธุ์ดีที่ผ่านการวิจัย/รับรอง จากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งดำเนินการผลิตขยายโดยศูนย์ขยายพันธุ์พืช 4 สายการผลิต ได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ต้นพันธุ์ ท่อนพันธุ์ และเมล็ดพันธุ์

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. 2565 หรือเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมทางการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ทั้งหมดจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร และอุบลราชธานี

เกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึง เกษตรกรหรือผู้ดำเนินการกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร และอุบลราชธานี

ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืช หมายถึง ข้อมูล สื่อสารสนเทศและกระบวนการผลิตขยายพันธุ์พืช 4 สายการผลิต ได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ต้นพันธุ์ ท่อนพันธุ์ และเมล็ดพันธุ์

ความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืช หมายถึง ความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการผลิตและขยายพันธุ์พืช

10. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาความต้องการการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และได้ดำเนินการ ดังนี้

10.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 จังหวัด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร และอุบลราชธานี ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 1,169,746 ราย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรแต่ละจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนประชากร
1	บุรีรัมย์	219,442
2	สุรินทร์	218,151
3	ศรีสะเกษ	244,223
4	อำนาจเจริญ	77,167
5	ยโสธร	99,124
6	อุบลราชธานี	311,639
รวมทั้งสิ้น		1,169,746

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร (2565) ข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกร ปี 2565

10.2 กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple stage sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่เหมาะสมจากจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,169,746 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน (ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90) โดยมีวิธีการ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,169,746}{1 + 1,169,746(0.10)^2} \\ &= 99.99146 \approx 100 \end{aligned}$$

ฉะนั้น ขนาดจำนวนประชากร 1,169,746 ราย ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ 100 ราย

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างง่ายชนิดสุ่มเป็นสัดส่วน (Proportional stratified simple random sampling) โดยแบ่งเกษตรกรจากเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร กับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 1,169,746 ราย ออกเป็นชั้นภูมิตามจังหวัด (Stratum) และทำการจัดสรรขนาดตัวอย่างในแต่ละจังหวัดแบบสัดส่วน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n_i = \frac{N_i n}{N}$$

โดยที่ n_i = จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดที่ i

N_i = ขนาดของประชากรในจังหวัดที่ i

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2 แสดงการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ที่	จังหวัด	จำนวนประชากร	การคำนวณ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
1	บุรีรัมย์	219,442	$(219,442) / 1,169,746 = 30.4294$	19
2	สุรินทร์	218,151	$(218,151) / 1,169,746 = 29.1361$	18
3	ศรีสะเกษ	244,223	$(244,223) / 1,169,746 = 31.9620$	21
4	อำนาจเจริญ	77,167	$(77,167) / 1,169,746 = 11.0647$	7
5	ยโสธร	99,124	$(99,124) / 1,169,746 = 13.5959$	8
6	อุบลราชธานี	311,639	$(311,639) / 1,169,746 = 45.5751$	27
รวมทั้งสิ้น		1,169,746		100

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

โดยการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. 2565 ที่นักวิจัยพบโดยบังเอิญ เช่น เกษตรกรที่มาใช้บริการจุดบริการพืชพันธุ์ Doae เกษตรกรที่เข้าใช้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ หรือเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการ ณ สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นต้น ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

10.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

10.3.1 ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ ประสานงานกับสำนักงานเกษตรจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 6 จังหวัด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร และอุบลราชธานี เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและประสานการลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูลทำการวิจัย

10.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

10.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการแหล่งข้อมูลฐานข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัย บทความ วารสารทางวิชาการ รวมถึงการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

10.3.4 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปลความหมาย สรุปผล และรายงานผลการวิจัยต่อไป

10.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ จะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้การคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการบรรยายสรุป

11. ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ความต้องการสื่อสารสนเทศในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืช ความต้องการความรู้และเทคโนโลยีการผลิตและขยายพันธุ์พืชของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,169,746 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2565) โดยทำการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน 2566 – มิถุนายน 2566

12. ระยะเวลาการวิจัย

เดือนกุมภาพันธ์ 2566 - เดือนกันยายน 2566

13. งบประมาณ

4,500 บาท (สี่พันห้าร้อยบาทถ้วน)

14. แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรมที่ดำเนินการ	พ.ศ .2556							หมายเหตุ
		ก.พ.	มี.ค	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	
1	ประสานงานสำนักงานเกษตรจังหวัด	←	→						
2	ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับเกษตรกร		↔						
3	ลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ออนไลน์(docs.google.com)			←	→				
4	วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย					←	→		
5	สรุปผลงานวิจัยและรายงานผลการวิจัย						←	→	

15. เอกสารอ้างอิง

กนกกร จีนา และอลงกรณ์ คูตระกูล. 2561. “กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน: กรณีศึกษาโครงการอนุรักษ์วิหารพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก จังหวัดลาปาง”. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 9. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/polscicmujournal/article/download/102504/87683/>

กรมชลประทาน. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. การจัดการความรู้ (Knowledge Management). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2565. จาก http://km.midscaleoffice7.com/uploads/book/file_13.pdf

เกษม มานะรุ่งวิทย์และคณะ. 2565. “การจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เส้นใยป่านศรนารายณ์”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี. ปีที่ 16 (ฉบับที่ 1). มกราคม - เมษายน.

ประกฤษสร วัฒนา. 2560. แนวความคิดมนุษยนิยมของมาสโลว์ (Maslow) และแนวความคิดอัตถิภาวนิยมของฌอง ปอล ซาร์ต (Jean-Paul Sartre) ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่อง “วันหนึ่งในชีวิตของอิวาน เดนิโซวิช”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมธา ทริมเทพาธิป. 2563. การจุดใจตนเองในแนวทางหลังนวยุค Self-Motivation: Postmodern Approach. วารสารพุทธมัตต์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม. ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, มกราคม - มิถุนายน.

เยาวภา ปิ่นพุฒพันธ์. 2552. การจัดการวัฒนธรรมทางองค์การสำหรับการถ่ายทอดความรู้ (Managing Organizational Culture For Knowledge Transfer). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2565. จาก https://www.stou.ac.th/Schools/Shs/booklet/1_2552/km.htm

วนิดา ธนากรกุลและคณะ. 2561. “รูปแบบการถ่ายทอดความรู้สำคัญยิ่งยวดภายในและภายนอก ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ผ่านนิตรรศการ”. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. ปีที่ 5. (ฉบับที่ 1). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2565. จาก <http://doi.org/10.14456/jmu.2018.3>

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2552. ความรู้. สารานุกรมวิชาชีพรุ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. หน้า 181 – 184.

วิทยา แก้วเจริญศรี พุฒิสรรค์ เครือคำ นครเทศ รั้งควัด และสายสกุล ฟองมูล. 2562. “ความต้องการในการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในระบบอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์”. วารสารวิจัยและส่งเสริมการเกษตร. ปีที่ 37 (ฉบับที่ 3). กันยายน - ธันวาคม.

วิลาวัลย์ ใจหล้า. 2560. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถ่ายโอนความรู้ในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของอุตสาหกรรมยานยนต์. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วีรวิฑู เลพล ชิชณพงค์ อยู่พุ่ม และศุภวิชญ์ ดีสม. 2562. รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีพลังงานทดแทนแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณี: การสร้างระบบผลิตแก๊สชีวภาพโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.สุวรรณภูมิ ISSN: 2586-8101. ปีที่ 3, ฉบับที่ 1, ตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุรินทร์. 2563. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565. จาก <https://www.opsmoac.go.th/surin-strategic-files-422791791810>

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. 2564. ข้อมูลจังหวัดบุรีรัมย์. สืบค้น 14 ธันวาคม 2565. จาก <http://www.buriram.go.th/downloads/summary.pdf>

สำนักงานจังหวัดยโสธร. 2564. แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565. จาก <http://www.yasothon.go.th/web/manage/2559>

สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ. 2561. แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2563. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565. จาก http://www.sisaket.go.th/plan_si/

สำนักงานจังหวัดอำนาจเจริญ. 2563. แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับ
ทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565. จาก [http://www.amnatcharoen.go.th/
files/ita/2563/plan2561-256](http://www.amnatcharoen.go.th/files/ita/2563/plan2561-256)

สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี. 2561. แผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับ
ทบทวน. สืบค้น 2 ธันวาคม 2565. จาก [http://ubonratchathani.go.th/home/wp-content/
uploads/2020/07/](http://ubonratchathani.go.th/home/wp-content/uploads/2020/07/)

องค์การถ่ายทอดความรู้และเป็นส่วนร่วมกับงานวิจัยโปรตอนจากทวีปยุโรป. 2560. ความหมาย
ของการถ่ายทอดองค์ความรู้ หรือ Knowledge Transfer: KT. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2565. จาก
<http://www.protoneurope.org>

Davenport, T.H., Long, D.W., and Beer, M.C. 1998. Successful Knowledge
Management Projects. MIT Sloan Management Review. Cambridge.

Hansen, M.T., Nohria, N., Tierney, T. 1999. What's Your Strategy For Managing
Knowledge. Harvard Business Review. Brighton, Massachusetts: Harvard Business Publishing.

Kaynak, E. 1985. Transfer of Technology from Developed to Developing Countries:
Some Insight from Turkey. Technology Transfer. Westport, CT: Quorum Books.

Krogh, G.V. 1998. Care in Knowledge Creation. California Management Review.
California.

Manville, B. and Foote, N. 1966. Harvest your Workers' Knowledge. Datamation.
Barrington: Reed Business Information, Inc. (US).

Miles, G., Miles, R.E., Perrone, V., Edvinssen., L. 1998. Some Conceptual and
Research Barriers to the Utilization of Knowledge. California Management Review.
California.

Nonaka, I., Konno, N. 1998. The Concept of "Ba": Building a Foundation for
Knowledge Creation. California Management Review. California.

Quinn, J. B., Anderson, P. and Finkelstein, S. 1996. Making the Most of the Best. The
Strategic Management of Intellectual Capital. London.

(ลงชื่อ).....ผู้รับผิดชอบโครงการ
(นางสาวพัชรภรณ์ ศรีเสนา)
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

(ลงชื่อ).....ผู้รับผิดชอบโครงการ
(นายวรวิทย์ ศรีดี)
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

(ลงชื่อ).....ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้น
(นายวิสุทธิ พงษ์ศิริศักดิ์)
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 5 จังหวัดบุรีรัมย์

ความเห็นของคณะกรรมการวิจัยส่งเสริมการเกษตร กอง/สำนัก/เขต
.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ประธาน
(นายนิทจ ทับจผล)
ผู้อำนวยการกองขยายพันธุ์พืช